

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Quæst. XVI. An Prælati Exempti possit præscribere Jura Episcopalia? &
quæ dubitandi ratio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

His non obstantibus, *Dicendum*, Quædam esse Jura Episcopalia, quæ à Prælato non Exempto præscribi non posse certum est; Talia sunt, quæ Episcopo tribuuntur cum hæc Clausulâ, *non Obstante quâcumque Præscriptione*, ut Confessorum Approbatio, C. 15. Sess. XXIII. Concessio Litterarum Dimissorias, C. 10. Ead. Sess. Approbatio Prædicatorum, C. 4. Sess. XXIV. Institutio Prælatorum ad Beneficia C. 13. Sess. VII. Visitationis Ecclesiarum etiam Exemptarum, C. 8. Ead. Sess. Ratio est, quia semper reclamata illa prohibitio, ac impedit, ne sit bona fides ex parte Præscribentis ideoque irritam facit Præscriptionem ipsam.

Obijci posset contra Decisionem, quod Canones vetantes præscriptionem in re Juris Positivi sint ipsimet Præscriptibiles; hinc factum, quod Canones vetantes, ne Procuratio solvenda Visitationi præscriberetur, nonnullis in Locis Præscripti sint, hancque Præscriptionem approbet CONCILIUM TRIDENTINUM. Objecto huic *satisfit* dicendo, quod prædicta Jura tanti momenti sint, ut nunquam à Prælato Inferiori pacificè possideri Episcopi passuri sint.

Jura autem ejusmodi ideò excipio à Præscriptione, quia prohibetur à Canone circa illa Præscriptio: Circa alia verò Jura jam præscripta à Prælato non Exempto, vel præscribenda, Notandum duco exerceri non posse contradicente Episcopo, quia cum Prælati iste Episcopo Subjectus supponatur, consequens est, ut censetur illa Jura præscripsisse vel præscribere eâ lege, ut illa tanquam Subditus, prout est, exercebit: undè sequitur, quod propriè loquendo, Prælati Episcopo Subditus non potest præscribere Jura Episcopalia, quia illa exercet tantum nomine Episcopi, & quæ nomine alicujus possidentur, nunquam præscribuntur contra illum: nam Præscriptio acquirit dominium, qui autem aliquid possidet nomine alieno, illius Dominus fieri nequit.

QUESTIO XVI.

An Prælati Exempti possint præscribere Jura Episcopalia? & Quæ dubitandi ratio?

Si Prælati hujusmodi præscriberet Jura Episcopalia, illa exerceret suo nomine ut propria, non ut commissa sibi ab Episcopo Diocesano nomine illius, cum à Jurisdictione Episcopi Diocesani liber supponatur; nec etiam illa exerceret nomine illius Episcopi, cui immediate subest, sive Metropolitanus, sive Primatus, sive Papæ, cum non videatur ad id ab illo Delegatus, nec illo appareat modo velle hunc Episcopum, ut à tali Prælato talia Jura suo nomine exerceantur: absurdum autem videtur, ut Prælati Secundi Ordinis suo nomine exerceat Jura Prælatorum Primi Ordinis seu Episcoporum, sic enim evertitur ordo à Deo institutus, cum Prælati Primi Ordinis à Spiritu Sancto positi sint, ut regant Ecclesiam Dei, cæteri verò sint ex iis, qui ab iisdem regendi sunt, undè Prælati isti exercere non possunt Jurisdictionem, quæ Ecclesia Dei regitur nomine proprio, sed tantum nomine eorum, quorum est illam regere.

Verum hæc aliavè similia non obstant, quin *Dicamus*, Prælatos Exemptos præscribere posse Jura Episcopalia. Ad hanc Sententiam adducimur his rationum momentis; Plures extant Juris Textus, qui id tanquam indubitatum supponunt. Primus est C. 15. *De Præscript.* In eo INNOCENTIVS III. præcipit, ut Abbati cuidam adjudicentur Jura, quæ præscripsisse contra Episcopum Wigorniensem probaverit. Alter Textus est C. 18. *ead. Tit.* in illo idem Pontifex Abbatem Sancti Salvatoris de Ticheto ab impetitione Episcopi Lucani absolvit super plurimis Juribus Episcopalibus, declaratque, se id facere, quia Abbas ostenderat, se illa legitime præscripsisse.

Idem Textus docent, quæ Jura Episcopalia præscribi possunt; Prior enim expressè meminit Processionum, Procuracionum, Decimationum, Cognitionis Causarum Matrimonialium, Juris Suspensionem, & Interdictum ferendi.

Posterior mentionem facit de Institutione, Destinatione, & Ordinatione Plebanis, & Clericorum, Baptismo, & Pœnitentia super levioribus culpis, perceptione Decimarum, de Officiis Divinis celebrandis, de excommunicando & interdicendo, & absolvendo.

Ex his Juribus, quæ recensuimus, nonnulla sunt, quæ maximum locum occupant, inter Jura Episcopalia: ejusmodi sunt Approbatio ad Administrationem Sacramentorum, Excommunicatio, ac ab illâ Absolutio, Cognitio Causarum Matrimonialium, Institutio & Destitutio Plebanorum seu Curatorum; undè sequitur, quod si hæc Jura Episcopalia præscribi possunt, idem dicendum de cæteris; excipienda tamen ea, circa quæ Jure Novissimo *Concilii Tridentini* prohibita est Præscriptio, quæque supra *Questione XV.* notata sunt.

C. 12. *de Excess. Præl.* meminit etiam quorundam Jurium Episcopaliū, quæ præscribi possunt ab Abbatibus: hæc autem sunt Injunctio Pœnitentiarum Publicarum, & Concessio Indulgentiarum.

Ad Rationes oppositas Respondeo, Prælatum Exemptum exercere nomine Episcopi, cui immediate subest, Jura quæcumque contra Episcopum Loci præscribit, sicut & ea, quæ ex ipsâ Exemptione recipit, v. gr. Quoties Summus Pontifex eximit Monasterium ab Episcopi Jurisdictione, illud quasi immediate subjicit suæ Sedi; Jura, quæ Episcopus exerceret in illud Monasterium, Papa sibi reservat, & Abbati nonnulla committit suo nomine exercenda, ideòque Abbas eâ Exemptione fit quodammodo Episcopus hujus Monasterii; undè, si deinde aliqua sua Jura Episcopalia circa Sæculares præscribat, ea acquirit exercenda eodem nomine, quo exercet illa, quæ habet circa Regulares; eo enim casu subrogatur Papa Episcopo Diocesano, & si Papa Abbati committat quædam Episcopalia Jura ex his, quæ ipse acquirit succedendo loco Episcopi, Abbas fit Papæ Vicarius quoad illa Jura Episcopalia, eoque nomine Vicarii Papæ, capax efficitur acquirendi cætera Jura Episcopalia ad Jurisdictionem pertinentia, ipsoque Divino Jure Episcopali Characteri non reservata; undè illa præscribere potest, modo ex illis non sint, circa quæ prohibetur Præscriptio. Quod de Prælato Exempto immediate Subdito Sedi Apostolicæ dictum est exempli gratiâ, idem dicendum de eo, qui immediate subest Metropolitanano, Metropolitanus fit ejus Episcopus, & si quæ Prælati exerceat in Regulares, Episcopalia Jura nomine Metropolitanus illa exercet.

Si quis autem querat, quæ sint Episcopalia Jura, quæ ab Abbate Exempto in Regulares exercentur, Respondeo, hæc esse, nempe Approbationem Confessoriorum ad audiendas Confessiones Regularium Subditorum, Approbationem Regularium Subditorum ad celebrandam Missam in Monasterio; Approbationem ad prædicandum solis Regularibus Subditis; Benedictionem Ornamentorum ad Divina celebranda Officia; Concessionem licentiæ transeundi ex Diocesi ad Diocesim, quæ respondet Literis *Exeat* vocatis & ab Episcopo concedendis.

Sunt, qui obijciant, Prælatum Exemptum, incapacem esse Præscriptionis Jurium Episcopaliū ergà Sæculares defectu bonæ fidei, quia ignorare non potest illa Jura sibi non pertinere, cum Sæculares sibi non subjiciantur, sed Episcopo, in cujus Diocesi habitant. Sed hæc obiectio nullius roboris esse videtur, cum fieri possit, ut Prælati recens promotus audiat à fide dignis Testibus, Prædecessores suos exercere solitos fuisse Jurisdictionem Episcopalem in Sæculares, hisque credens testimoniis pergat illam exercere, Episcopo non contradicente, idemque faciat Successor & Successoris itidem Successor, per 40. & amplius annos, Sede Episcopali plenâ, & Episcopo nullo conquerente. Fateor primum Prælatum, qui hanc Jurisdictionem exercere cepit, mala fide possessionem inchoasse, nisi deceptus fuerit falsis Testimoniis falsò attestantibus, Prædecessorem illâ Jurisdictione potitum fuisse; sed inchoata mala fide Possessio, bonâ fide continuari potuit à Successore Possessoris malæ fidei, ignorante malam fidem Prædecessoris;

cessoris; potuit quoque bona fides istius Successoris ad Successores transire, iisque prodesse ad compleendam Præscriptionem incipientem à Possessore bona fidei, & à similibus continuatam ad usque consummationem.

Sunt Alii, qui obijciant ad Præscriptionem requiri, ut in nullâ temporis parte habeatur conscientia rei alienæ *C. 20. de Præscript.* undè concludunt, Prælatos Exemptos nunquam posse præscribere Jurisdictionem Episcopalem; quia inest semper mala fides initio possessionis. Sed majoris ponderis non est ista obiectio, cum certum sit, *citatum Caput* loqui tantum de parte temporis ad Præscriptionem requisiti, loquitur enim de Præscribente, & exigit, ut in nullâ temporis parte ad præscribendum necessarii ipse conscientiam habeat rei alienæ; in Casu autem obiecto Præscribens non habet conscientiam rei alienæ in nullâ temporis parte ad Præscriptionem requisiti, cum supponamus, non computari possessionem ad Præscriptionem requisitam, nisi eo tempore, quo cepit esse conjuncta cum bonâ fide, & eadem bona fide continuatam fuisse, usque ad tempus ad id præfinitum.

Adjiciunt nonnulli, possessionem hujusmodi nec inchoari, nec continuari posse, cum bonâ fide, idque quia reclamant Canones omnibus nôri, aut saltem à Prælatis Exemptis cognoscendi, incessanter dicentes, Episcoporum esse regere Populos sibi Subditos, alios verò, qui illos regunt aliter, quàm eorum Episcoporum nomine, rem alienam administrare. Sed illa Obiectio non magis urget, quàm præcedentes; sunt enim plures Textus loquentes de Ecclesiis, quæ pleno jure Regularibus concessæ sunt, undè inferre est, illas fuisse concessas cum Jurisdictione illas regendi independentem ab Episcopo; ejusmodi sunt *C. 31. De Præb. & Cap. 3. De Privileg.* Hinc Prælatus hos Canones aliofve similes callens existimare potest, Ecclesias, quas Prædecessores bonæ famæ rexerunt concessas Monasterio pleno jure, id est cum totâ Jurisdictione Episcopali, eaque ductâ opinione, licuit sibi legitimam Possessorem se se reputare; rem ipsam scrutandi causam non habuit, cum Prædecessorum probitas de illâ dubitare non pateretur. Successor in Dignitate non est pejoris conditionis, quàm Successor in Hæreditate, undè sicut iste præsumere potest, Autorem suum justè possedisse, si boni nominis fuerit, & continuare possessionem bonâ fide, quam alter malâ fide habuit, nec vituperatione dignus, si huic præsumptioni, quam justam judicat, innixus possessionem inchoatam continuat, non perquisitâ primâ possessionis origine, ita idem dicendum videtur de Successore in Dignitate circa Jura à Prædecessore, viro probato habito, possessa, eadem de illo præsumente, & propterea originem Possessionis perscrutari negligente, imò nec cogitante.

Instant idem, & dicunt, nulli licere contra Generalem Ecclesiæ Disciplinam præscribere, quia ipsa reclamatur semper contra Præscribentem, & exprobratur usurpationem; ideòque INNOCENTII III. *C. 5. De Consuetudine*, irritare Consuetudinem huic Disciplinæ contrariam, quâ pendente Interdicto Generali quoddam Capitulum Officia Divina solemniter celebrabat, Sed non attendunt Exemplum, allatum non congruere, quia irritata ab INNOCENTIO III. Consuetudo dirumpitur, ut ipse ait, meritum Ecclesiastica Disciplina; efficiebat enim, ut Interdictum Generale sine ullo fructu foret, cum celebrante solemniter Divina Officia Capitulo B. Petri Cenomanensis Civitatis pendente Interdicto, totius Urbis Incolæ nullum vel saltem minimum sentirent incommodum ex Interdicto, ideòque istud illos minimè vel parùm excitabat ad emendam culpam, propter quam ferebatur Interdictum: at si Prælatus Exemptus, pleraque Jura Episcopalia ergà Regulares exercens nomine Papæ vel Metropolitanæ, alia acquirat in quâdam Civitate circa Sæculares, non dirumpitur nervus Disciplina; Ecclesiastica; cum Pars illa regi possit à Prælato Exempto, pari vigilantia vel sollicitudine ac regeretur ab Episcopo Diocesano.

Verum quidem est, Populum utiliùs regi posse ab

Episcopo, quàm à Prælato Exempto, quia major est Episcopi ergà illum autoritas propter eminentem ipsius Dignitatem, ideòque major Populi ergà Episcopum reverentia; sed propter hoc solum non fit impræscriptibilis Jurisdictio Episcopalis à Prælato Exempto; hoc unum hinc inferre licet, Ecclesiam posse justè prohibere Præscriptionem hujusmodi circa nonnulla Jura, quæ ab Episcopo exerceri refert, ut videtur factum à CONCILIO TRIDENTINO locis suprâ citatis.

Quæ hætenùs dicta sunt de Prælato Exempto circa capacitatem præscribendi Jura Episcopalia, certa sunt Jure Communi; At Jure Gallico videntur incerta; dubitari enim potest, an Prælatus ejusmodi præscribere possit sine titulo saltè colorato, qui exhibeatur, idque infertur ex eo, quòd Capitula Senonense, Bajocense, aliaque, Monasterium Jotrense, Monasterium Regularè in Diocesi Lemovicensi Senatûsconsulto declarata sunt subesse Ordinariæ Jurisdictioni, et si allegassent probassentque possessionem immemoriam, nullo tamen exhibito titulo; hæc consequentia non est iniquè quæque vera, nam in casibus allegatis non agebatur de Prælato, qui certò Exemptus esset, cuique disputaretur facultas præscribendi alia Jura Episcopalia, quàm quæ in Privilegii titulo continentur, ut in hæc Secundâ Quæstionis Parte de eo solo agitur: sed agebatur de Prælato, qui justè præsumebatur Subditus, quia nullo titulo probabat, se Exemptum, & de isto in primâ Quæstionis Parte dictum est non posse præscribere Jura Episcopalia, ut ea independentem ab Episcopo exercere possit; Quidquid sit, hoc certum discrimen inter Jus Commune & Jus Gallicum reperio, quòd Jure Communi ex possessione memoriam Hominum excedente præsumitur titulus, undè qui gaudet eâ possessione manuteneretur, et non possit exhibere titulum; at Jure Gallico titulus non præsumitur, sed potiùs usurpatio Sede Vacante inchoata, & continuata Episcopo negligente petere tituli exhibitionem.

Quæri obiter potest, cur in Galliâ præsumitur titulus in Laico, qui possidet Decimas per tempus memoriam Hominum excedens, et si Laicus sine Privilegio incapax sit juris percipiendi Decimas, ideòque etiam haud capax illud jus præscribendi; titulus verò non præsumatur in Prælato possidente à tempore memoriam Hominum excedente Jura nonnulla Episcopalia, cum non videatur egere magis Privilegio ad illa Jura possidenda, quàm Laicus egeat Privilegio ad possidendum Jus decimandi.

Respondetur, discrimen hinc peti, quòd Laici habeant Privilegium possidendi Jus decimandi in Corpore Juris inclusum, nempe in *C. 19. De Decim.* insinuante esse Laicos, qui sine periculo Animarum retinebant Decimas, qui alii esse nequeunt, quàm qui infeudatas habebant; undè notat PRUENIUS Veterem Codicem addere, non infeudatas, ea propter Laici, qui à tempore memoriam Hominum excedente possident Jus decimandi, præsumuntur illas possidere infeudatas à tempore præcedente textum illum, qui prohibet Decimas aliter possidere; at Prælatus non habet in Corpore Juris Privilegium, quo possit Jura Episcopalia possidere, undè, qui illa possidet, non præsumitur justè possidere, ideòque docere debet de Titulo.

QUÆSTIO XVII.

An qui abutitur Privilegio illud eo ipso amittat?

Respondetur, Textus suprâ citatos, dùm de viis, quibus amittitur Privilegium, actum est, ostendere penam hanc esse Sententiæ ferendæ: dicunt enim omnes, quòd qui concessâ abutitur potestate, mereatur illam amittere. His addendus locus ex *S. Augustino* desumptus, & à *Corrector. Rom.* relatus *C. 63. CAUS. XI. QUÆST. III.* hic autem est, *Judicio Legum jure ab obtentâ Dignitate dejicitur, qui Privilegio sibi concessâ abutitur.* Sensus enim est, Leges justè judicare, hujusmodi Hominem deiciendum esse. Excipienda quædam Privilegia, de quibus Canones dicunt, quòd ipso facto amittantur in quibusdam Casibus; id dicunt de Privilegio Fori, & Canonis. *C. 27. De Privil. C. 33. 35. De Sententiâ Excomm.*

Q U Æ S T.